

შირაკი

SHIRAKI

www.open.ge

გამოწევის 1937 წლიდან
ერთობლივ სამსახურის განხილვის განხილვი

№3 (9.765)

28 იანვარი-4 თებერვალი 2017 წელი

ფასი: 50 თათრი

ყოველი კონცერტი გამოხვდა

პატრიარქი - ჩვენ
შევთხოვთ წმინდა
ნინოს, შუამდგომელი
იყოს წინაშე ღვთისა,
რომ საქართველო
დამშვიდდეს,
გაძლიერდეს და
გამთლიანდეს

ვვ.2

შეგიაშვილების
მრავალშვილიან
ოჯახს საჩუქრად
გამათბობელი
გადაეცა

ვვ.4

ვის ემუქრება
საყოველთათ
დაზღვევის
გარეშე
დარჩენა?

ვვ.6

„როცა ამიდი
ზუსტად მაცოდინეა,

ვვ.3

მიწის ნაკვათისთვის
საჭირო რაორაციასაც
შესაძლებელია
დავგეგმავ“...

მევენახეობის
სასოფლო-სამეურნეო
კოოპერატივების
ხელშეწყობის სახელმწიფო
პროგრამა დაიწყო

ვვ.2

ვვ.5

ქლიერის
ეკლესი
რომელსაც
სირთულეები
კრ აშინებს

ლასუფთავების
მასშტაბური
აქცია

ვვ.8

გამოიცირათ გაზათი
„შირაკი“

2017 წლისთვის გაზეთ „შირაკის“
პერიოდულობა კვლავ ყოველკვი-
რეული იქნება, რვაგვერდიანი და
ფერადი. გამოწერის ღირებულება
მთელი წლით 15 ლარი ელირება, 6
თვით - 7,50 ლარი.

გამოიცირათ გაზათი „შირაკი“
- შირაკის უკანასკნელი
ერთობლივი სამსახურის მიერთება.

„კახეთის საათი“

„ობიექტისაც“

ახალი დროით

კვირა 12:30

+

C M Y K

**„როცა ამიდი ზესტად მაცოდინება, მიწის ნაკვათისთვის
საჭირო ოპერაციებსაც შესაბამისად დავგეგმავ“...**

დედოფლისნებაროში დე-
გრადიორებული ლანდშაფტე-
ბის აღდგენის თემაზე უამრავი
შეხვედრა გამართულა, გაზითი
„შირაქიც“ არაერთხელ შექმნა ამ
საკითხს. ცალკეული სამინის-
ტროების ნარმომადგენლები სხ-
ვადასხვა სახის შეხვედრებს და
აქტივობებს ხშირად ახორციე-
ლებს. ამჯერად, საქართველოს
გარემოსა და ბუნებრივი რესურ-
სების დაცვის სამინისტროში
სამუშაოების ეფექტურობის და
ცნობადობის ამაღლების მიზნით
შეიქმნა სსიპ „გარემოსდაცვითი
ინიციონმაციისა და განათლების
ცენტრი“, რომელიც ძირითადად
მოქალაქეთა ინფორმირებისა
და განათლების მიმართულებით
იმუშავებს.

სწორედ „გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის“ მიერ ოთხი სამიზნე მუნიციპალიტეტი შეირჩა. სილნალში, დედოფლისწყაროში, ახმეტასა და გარდაბანში საინფორმაციო შეხვედრები მიმდინარეობს საძოვრების, ნიადაგისა და ქარსაცავების მართვის შესახებ. შეხვედრების მიზანია, გამოვლინდეს დედოფლისწყაროსა და ჩამოთვლილ მუ-

რობ დეტალური პროგნოზი ვიცოდეთ არა მხოლოდ დედოფლისწყაროში, კონკრეტულ ველებზეც. როცა ამინდი ზუსტად მეცოდინება, მინის ნაკვეთისთვის საჭირო ოპერაციებსაც შესაბამისად დავგვეგმავ და შედეგი გაცილებით ეფექტური გვექნება. ფართობის მიხედვით დიდი რაონია და შესაბამისად ამინდის პროგნოზიც გაცილებით ზუსტი გვჭირდე-

ნიციპალიტეტებში არსებული
სპეციალისტები საჭიროებები და
პრობლემები აღნიშნულ საკი-
თხებში.

საინფორმაციო შეხვედრა
ლანდშაფტისა და მიწის რე-
სურსების მდგრადი მართვის
დანერგვის პროექტის ფარ-
გლებში „გარემოსდაცვითი
ინფორმაციისა და განათლე-
ბის ცენტრისა“ და კავკასიის
რეგიონული გარემოსდაც-
ვითი ცენტრის ერთობლივი
პროექტის „ლანდშაფტისა და
მიწის რესურსების მდგრადი
მართვის დანერგვის“ ფარგლე-
ბში გაიმართა დედოფლასხელა-
როს გამგებელთან, გამგებლის
მოადგილესთან. ადგილობრივ

ფერმერებთან და სხვა დაინტერესებულ მხარეებთან. პროექტის ფარგლებში დაგეგმილია ოთხივე მუნიციპალიტეტში საჭიროებების განსაზღვრა, ტრენინგების ჩატარება და საინფორმაციო შეხვედრები როგორც ფერმერებთან და ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლებთან, ისე გადაწყვეტილების მიმღებ პირებთან.

დედოფლისნყაროში და სოფელ
ზემო ქედის შესასვლელში. ისინი 5 კილომეტრის რადიუს-
ში ყოველდღიურად განსაზღ-

ვრავს ამინდის
პროგნოზს,
მიწის ტენია-
ნობას და სხვა-
დასხვა საჭირო
ინფორმაციას
აწვდის სამინის-
ტროს ქსელს,
საიდანაც ინ-
ფორმაციას
უცხოელი ექს-
პერტები აა-
ნალიზებენ და
დამუშავებულ
მონაცემებს
კვლავ სამინის-
ტროს უგზა-
ვნიან.

„შირაქმა“ გა-
არევია, გაე-
როს სურსათი-
სა და სოფლის
მეურნეობის
საერთაშორი-
სო ორგანიზაციი
ფარგლებში, აგ
გურები კახეთის
პალიტეტებშიც
დანადგარი ხუთი
რადუსით, კენახ-
ლის ბალებში მ

და
გა
შეს
მაც
რე
ფლ
საი
საუ
ცინ
მიე
შე
და
ბუ
სიი
მო
მო,
ტუ
ბინ
მიი
ფრ
მო
გა
ლი
შეს
ვე
ინ
პრ
ღა
ლი

აგრომეტეროსადგუნდაა, სოფლის ნების ფერმერებს მიაწოდა სასოფლო კულტურებში რბა მავნებლის ანგავრცელების სადგური აგროკულტურებს სწავლობის ტურას, ტენიანობის ცენტრს. მოსახლეობა გაეგზავნება ვენის იქნება ჭრაქის როდის უნდა დაინტენდა სხვა, რაც ძალიან ვადი საქმეა.

„გარემოსდაცვი
მაციისა და განაცხადის კრის“ წარმოადგილობრივების ღლი წინადადებების ვნები ჩაინიშნეს. რომ სამომავლოდ გათვალისწინებულ ამას გარდა, მეტად თვის ცენტრის მისას სპეციალურ კითხ დოფლისნებაროს სფერი შეავსებენ, რით ინფორმაცია დამტკიცდება. ცენტრის მიერ ბრივების მიერ

ინფორმაცია მათვის პრინ-
ციპულად მიზნებისათვის. ეს
თანამშრომლობა კი მომავალი
ორი წლის განმავლობაში გაგრ-
ძელდება.

აწყდება ამ პრობლემებს. არ
მიყვარს კაბინეტში ჯდომა და
ძალიან ხშირად ვარ სოფლებში
გასული, სადაც გლეხებისგან
უამრავ ინფორმაციას ვიღებ.

პროექტი „ლანდშაფტისა და მიწის რესურსების მდგრადი მართვის დანერგვა სასოფლო ტერიტორიებზე მიწის დეგრადაციისა და სილარიბის შემცირების მიზნით“ ინიციორებულია საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს მიერ. ის 2016-2019 წლებში უნდა განხორციელდეს. პროექტს აფინანსებს გლობალური გარემოსდაცვითი ფონდი (GEF), განმახორციელებულია გაეროს გარემოს დაცვის პროგრამა (UNEP), ალმასრულებელი

კერანაირი კვლევები ვერ გვაძლევს ისე ზუსტ ინფორმაციას, როგორც ამგვარი შეხვედრები ადგილობრივ მაცხოვრებლებთან და ფერმერებთან“ - განაცხადა დედოფლისნყაროს მუნიციპალიტეტის გამგებელმა ნიკოლოზ ჯანაშვილმა.

დასასრულს, შეხვედრის ორგანიზატორები ჩვენთან საუბრისას ამბობდნენ, რომ დედოფლისნყაროში მათი ვიზიტი ძალზე ინფორმაციული და საინტერესო გამოიდგა და ადგილობრივები საკმაოდ აქტიურები იყვნენ.

- კავკასიის რეგიონული გარემოსდაცვითი ცენტრი (Rec Caucasus). პროექტის მიზანი სოფლად ეკონომიკური ეფექტიანი მექანიზმის დანერგვის მიზნით ლანდშაფტისა და მიწის მდგრადი მართვის პრინციპებისა და პრაქტიკის ინტეგრირება, ართანამდებობით პლატფორმა და ამირან კოდეტრი (GIZ)-ის კოორდინატორი დელფინისწყაროში: - „უდავოდ საინტერესო შეხვედრა იყო. თავისთავად, მისასალმებელია ის ფაქტი, რომ გარემოს დაცვის სამინისტროს „გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განვითარების ცენტრის“

କ୍ଷେତ୍ର ଜୀବିତପୂର୍ବକ ଉତ୍ସାହିତିରେ ଦେଖାଯାଇଥାଏ ଏହା ଦ୍ୱାରା
ନିଃସ୍ମରିତ ଅଭିଭୂତ ହାରହିନେବାଣୀ ଦେଇଲାମାଣିକୁ ଦେଖାଯାଇଥାଏ

პროექტის სამი ძირითადი კომპონენტია: პოლიტიკური, მარეგულირებელი და ინსტიტუციური რეფორმების გატარება ლანდშაფტისა და მიწის მდგრადი მართვის საუკეთესო სეტულნი არიან რეგიონებში ეკოლოგიური განათლების დონის ამაღლების საქმეში, განსაკუთრებით პრიორიტეტული მიმართულება აქვთ განსაზღვრული. ქარსაკავების, საძო-

କ୍ରାକ୍ତିଗ୍ରୀସ ଦାନ୍ତେରଗ୍ରୀସ ମିଳନିଟ; ନାରମନ୍ଦୀର୍ବିଳ ସତ୍ୟଗ୍ରହମି ଲାନନ୍ଦମାତ୍ରିକୀସା ଏବଂ ମିଳନିଟ ମଧ୍ୟରାଫି ମାରତ୍ତ୍ଵିଳୀ ସାଜୁକ୍ତେତ୍ରସମ କ୍ରାକ୍ତିଗ୍ରୀସ ଦାନ୍ତେରଗ୍ରୀସ ସାରଗ୍ରେବଳୀରେ ନାରମନ୍ଦିର୍ବିଳ ଏବଂ ଆସ୍ଵେବ ଗ୍ରାମଦାନନ୍ଦେବିଳ, ମିଳନିଟ ଲେଖରାଫାକ୍ଟିକୀସା ଏବଂ ଗ୍ରାମଙ୍ଗିଳି ସାଜୁକ୍ତେବ୍ରଥୀ ଉର୍ବ୍ବନ୍ଦୁଲି ଶେଜ୍‌ପାଇନ୍‌ଲାନ୍‌ଡିବ୍‌ର୍ବିଳୀର୍ବିଳି ହାନିବ୍ୟାପାର୍କାରୀବା ଏବଂ ଗ୍ରାମଙ୍ଗିଳି ଦାନ୍ତେରଗ୍ରୀସ ମାରତ୍ତ୍ଵିଳୀ ସାକିତ୍ତେବ୍ରି ଦାଲାନୀବା ମୃତ୍ୟୁବନ୍ଦେଶ୍ଵରୀ ଏବଂ ଦେଇନ୍‌ପାଇଲିବ୍ସନ୍‌ଯାରନ୍‌ତ୍ଵିଳୀ ଏବଂ ଗ୍ରାମପାଇଲ୍‌ରେ ନିଜୁରମାତ୍ରିକ୍ଷଣ, ସାମନ୍ଦରାଗଲିନ ତାନାମିଶ୍ରମିଲାନ୍‌ଦୀବିଳ ପ୍ରେରସପ୍ରେକ୍ତିଗ୍ରୀସ ଦାନ୍ତେବ୍ରଥୀ. ଓସ, ରନ୍‌ମି ପ୍ରେକ୍ତିରମା ପିର୍‌ବ୍ୟେଲି ସାମ୍ଭାର ଶେବ୍ବେଲିରା ଦେଇନ୍‌ପାଇଲିବ୍ସନ୍‌ଯାରନ୍‌ତ୍ଵିଳୀ ହାନିବ୍ୟାପାର୍କାରୀବା

რეგისტრირებული მრავალჭილიან ოჯახის საჩუქრად გამათებელი გადახდა

დედოფლისნაროში მცხოვრებ ბე-
გაშვილების მრავალშვილიან ოჯახს სა-
ჩუქრად ოთახის გამათბობელი გადაეცა.

დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის გამგებელმა ნიკოლოზ ჯანაძეში მა, „სოკარ ჯორჯია გაზი“-ს კახეთის რეგიონის დირექტორმა მიხეილ სამხარაულმა და კომპანია „ერმიტი“ დირექტორმა სერგი ბახტაძემ პროექტის ფარგლებში მოინახულეს მრავალშვილიანი ოჯახი და ოთახის გამათბობელი გადასცეს.

პროექტი შპს “სოკარ ჯორჯია გაზ-
მა” და კომპანია “ერმი”-მ ერთობლივი
ძალისხმეული განახორციელა. პროექტის
ფარგლებში კახეთის რეგიონის მცხო-
ვრებლებს შეუძლიათ შეიძინონ ოთახის
გამათბობლები 24 თვისანი უპროცენტო

განვადებით, ხოლო შექნილი პროდუქციის მონტაჟი პროფესიონალების მიერ მოხდება უფასოდ.

კომპანიამ პროექტის დაწყებასთან
დაკავშირებით არაჩემულებრივი გა-
დაწყებილება მიიღო დედოფლისწ-
არობის მახორობა საკუთრო დ

კაროძი შცხოვებული სოციალურად
დაუკველ ოჯახს უფასოდ გადასცა და
დაუმონტაჟა ოთახის გამათბობელი.
“დიდ მადლობას უწევთ სოკარ

ჯორვეია გაშის” ამ ჰუმანიტარული აქციისთვის. ჩვენ მხარს ვუჭერთ ყოველგვარ სასარგებლო წამოწევას და მზაობას გამოვთქვამთ ნებისმიერ ორგანიზაციასთან თანამშრომლობაზე”, - განაცხადა დედოფლის სწყაროს მუნიციპალიტეტის გამგებელმა ნიკოლოზ ჯანაშვილმა.

"ახალი ათხაზ მეომას კონვამს, ჩა ყურიდა გაღავისიღოთ
კახითვებებიო..."

აფხაზებმა და ქართველებმა გამოსავალი იპოვეს - ვაჭრობა. თავდაპირველად ქართველები “ლილოს ბაზრობაზე” ყოდა-ლობდნენ საჭონელს და მიჰქონდათ ენგურის ხიდზე, სადაც აფხაზი ახლობლები ხვდებოდნენ... შემდეგ აფხაზებმაც დაიხყეს ხიდზე გადმოსვლა. ასე თანდათან აღადგინეს ურთიერთობა.

როდესაც ქართულ-აფხაზური კონფლიქტის მოგვარებაზე საუბრობენ, ხშირად აღნიშნავენ, რომ პროცესი ჩიხში შევიდა, მაგრამ რატომძლაც ყველას აკონტავდა ქართველებისა და აფხაზების ისტორიული თუ ნათესაური კავშირები... ნებების ნინათასობით ქართველსა და აფხაზს ნათესავები აპოვნინა ორგანიზაცია „ქართულ-აფხაზური შერეული ოჯახების კავშირების“ დამფუძნებელმა რეზო პანდელიანმა. მას შემდეგ ის აფხაზებთან ურთიერთობას განაგრძობს.

- ჩვენი ორგანიზაცია 2003 წლიდან
მუშაობს. მაშინ “ნითელ ჯვარსა” და გაე-
როსთან კანალშრომლობდით და 6 000-
მდე ადამიანს - და-ძმას, დედა-შვილას
თუ იჯახის სხვა წევრებს ერთმანეთი ვა-
პოვნინეთ... როდესაც ჩვენი უცხოელი
თანაბრომლები დაკარგული ადამიანე-
ბის შექვედრას ისტორიუნ, გაოკიტუ-

ඩුළමා ජාරිතවෙළමා හිඳුරුක්කා දාත්‍රෝවා, පාසපෝරත්ම් කි ගේරුරාත ගරුවන්දතා ඇත්තැන්, මාගුරුම උන්නධියුරුදතා ජාරිතවෙළුදා පිටත්තේ... පුදුලා අත්තුවාත්තා තීඩ්සුල ටුශාත්තේ ගුරුති යාචි පිම මිමාගරුදුවූල. ගුද්දේ-ධ්‍රාණද්දේ, තෑවුන් අරාවුන් ගුරුහිත, පාසපෝරත්ම් කි තුම - ගුරුවන්දතා ඇත්තා තින් - ගුද්දේරාතාත්. ආරාදා, පිටත්තේ පිළිගෙනුම්, විස් මාසායි පාස-පෝරත්ම් ජාරිතවෙළා ගේරුක දා ජාරිතවෙළුදා ම්‍යාරුශේ පිඳ්‍රක්කා. ම්‍යාලුව සංයුෂ්ප්‍රාලුවයාන සාක්ෂුවරුද්දලය තිබුළු ජාරිතවෙළුද්දේ අරු වුවුලුව්ස්මාන්, ස්වා ප්‍රාග්ධනයාද පිටත්තේ පිළිගෙනුම්, අමිත්‍රිමායි ගුව්වයෙකාන අභ්‍යන්තර ඇත්තා තින් ගුරුතුවයි, අත්තුවායාන්දා, දේශ්‍රාණයාන්දා, ජාරිතයාද දා අ.ඩ. පිසනි රුම නාම්බු-ලුපුග්නීන, මාරිතලා අලරාවුන් දාර්ථියාදා.... ගුරුති මිත්‍රාවිත, තුම් මේමදු ගාත්තා තීඩ්සු-දා ජාරිතවෙළුදා ඒ දාර්ථින්, මාතා දා-ඩ්‍රේ-ඩා කි ගුඩුවුරු ඇඟි අලම්බන්ද්දේ. ගාත්තා-තීඩ්සුලි ජාරිතවෙළුදා ටුශාතිල් නුගුරුදාමා

- მას შემდგე ურთიერთობა აღარ აქვთ?
- როდესაც მღლვარებამ ჩაიარა, ერთ-
მანეთის ძებნა დაიწყება... ახლა უკვე თა-
მამად ამზობრენ, გვიან მიტხვდით, რომ იმ
უაზრო მითო ორივე წაგებული დავრჩი-
ოთ... განსაკუთრებით მახსოვეს დედა-შვი-
ლის, გვარად შენგელიაების შეხვედრა. მათ

სამედიცინო დახმარება სჭირდებათ, თქვენ
გიკავშირდებიან...

- აბლასან ჩამოყიფვანეთ 90-იანი წლების მონაცენლე რესლანდ კირთაძე. მისი გვარი საუკუნის წინ გააფახუძდა, ქართულიც კი არ იცის... სანაცულით მიყებოდა, რომ დღეს აფხაზეთში, პრიორიტეტულია ქურდული მენტალიტეტი... საყოველთაო მიბილიზაცია იყო გამოცხად-ებული და თითქმის ყველას ეჭირა იარალი. შემდეგ დრომ რაღაცები შეცვალა და თანადათან მიხვდნენ, რომ გამოიყენეს. თავდაპირველად რესტის მიაწყდნენ, მაგრამ იქ უასან კლინიკებში სამურნალო თანხა არ ჰქონდათ, სახელმწიფო დანესტებულებებში კი მურნალობა უშედეგო იყო - ან საოპერაციოშივე იხილებოდნენ, ან გაუარესებული ჯამშირთელობით ბრუნდებოდნენ უკან. კირთაძე თავდაპირველად მოსკოვში წასულა, მაგრამ უარესი მდგომარეობით დაბრუნებულა - მანამდე მხოლოდ ფილტვები მანუსებდა, იქ კი გულიც და სხვა ორგანოებიც ჩაითრიეს. მერე მითხრეს, საქართველოში წადი, იქ გადაგარჩენენ... ეს კაცი თავისი თანამებრძოლების სატკივარსაც ჰყვება. მოის მონაცილე ბევრ აფხაზს უთქვამს, რა უაზრიდ გვიბრძოლია და რა ტყუილად გადავიკიდეთ ქართველებიო... ჩვენ აფხაზეთშიც გვყვადა პარტნიორი - ფატიმა ინალ-იაფა და მისი დახმარებით ათასობით აფხაზურ ოჯახში ვარ ნამყოფი. არაერთხელ მომისმენია მათგან, ცოტაც და, რესტები გვეტყვიან, ეს თქვენი სამშობლო არ არის და სადაც გინდათ, ნადიოთ... ასე რომ, წინ გადადგმული ნაბიჯია ჩვენი ხელისუფლების მიერ განხორციელებული აჯანყავის პროარამა.

- ოუმცა, ვიცით, რომ იქ დაბრუნებული აფხაზები იმავე პათოსით ლაპარაკობენ ქართველებზე...

- შესაძლოა, ვიღაცებმა გაგვკრეს კიბილი, რადგან აფხაზეთში დაბრუნებულის შემდეგ მათ უშიშროების სამსახურში იბარებენ, პრობლემები კი არავის უნდა. აფხაზეთში შექმნილი უმძიმესი სოციალური ფონი მათ აიძულებს, გადარჩენის გზა აქეთ ექცევთ... კირთაძემ ძმაც აქ ჩამოიყანა, შემდეგ კი - ძმისშვილიც, რომელიც ნაკონტიკების მომზადებელი იყო... ვინც

რუსეთში ან სხვა ქვეყნაში ერთხელ მაინც
შეძლო წასვლა, აფხაზეთში აღარ დაბრუ-
ნებულა, მაგრამ ეს ყველას არ შეუძლია.
ენგურს აქეთ გადმოსულები გაოცებული
არიან, ვიკოდით, რომ ბევრი რამ გაკეთდა,
მაგრამ ამას მაინც არ ველიდიოთ. გან-
საკუთრებით სამედიცინო მომსახურების
მაღალი დონე მოსწონთ. რუსთაში წასული
აფხაზები, თურმე, თავისიანებს ეუბნებიან,
საქართველოს ჩვენზე უკეთესი სამედიცი-
ნო მომსახურება აქვს, წადით, იქ იმკურ-
ნავთა

ნალეთო...
- მას არ უშებელი იყო და უძველესი?

მითხვეს, რომ იყო შემთხვევები, როდესაც
რუსი აფხაზს მოელაპარაკა და მის სახე-
ლზე გაიფორმა მიწის ნაკვეთი, მაგრამ
აფხაზმა ხელახლა გაყიდა მიწა. რუსმა
გააპროტესტა, მაგრამ ვერაჯერს გახდა,
რადგან „კანონი“ აფხაზის მხარეს იყო...

- რამდენიმე დღის წინ რუსებმა გულრიფშის რაონის სოფელ წებელდაში პოლონელების სასაფლაო და ეკლესია დაანგრიეს

- წებელდიდან ვარ. იმ ადგილს „პოლ-შას“ ვეძახდთ. იქურობას წმინდა ადგილად მიიჩნევდნენ, სანთლებს ანთებდნენ და ლოცულობდნენ. კედელზე, რომელიც სავარაუდოდ, წებელდის ციხესიმაგრის ზღუდე იყო, მოსახლეობა ფერად ნაჭრებს კიდებდა. ისტორიული მაქვს დათხავრებული, იმ ადგილას არქეოლოგოგურ გათხრებს ვანარმოებდით. სამუშაო და საპრძლო იარაღი, სამკაული გვიპოვვია, რომელსაც გულრიცხვის გამგეობაში ვაპარებდით.... სწორედ ეს ადგილი მოასწორეს ბულდოზერებით, მისი აღდგენა უკვე შეუძლებელია... იქ ციხესიმაგრე შემთხვევით არ იყო აგებული - იქდან ოჩამჩირის ზღვა ჩანდა, მეორე მხარეს კი კოდორამდე მიაწვდენდი თვალს. იმ მხარეს ხრამი იყო და მის ძირში არნივებს ბუდეები ჰქონდათ. ეს სტრატეგიული სიმალლეა და, ალბათ, ამიტომაც აღმოჩნდა მათოვის საინტერესო. რამდენიმე წლის წინ ასეთ ფაქტებზე აფხაზები დუმდნენ, ახლა კი უკმაყოფილებას ხმა-მალლა გამოთქვამე.

-ქართველთა სახლების ნაწილი დღემდე
დაკეტილია?

- დიახ. ბევრ აფხაზს, ვინც ქართველის სახლში ცხოვრობს, უთხოვია, მაპოვნინეთ სახლის ქართველი მეტატრონები და თანხას გადავუხდიო... ზოგს ისიც უთქვამს, ასე მგონია, დაწყევლილი ვარ, რაც ამ სახლში გადმოვედი, ვერ გავიხარეო. იქ ისედაც მძიმე სოციალური ფონია და ნებისმიერ უბედულებას, შვილის ან შეკალიბრილების განარკომანებას ამას უკავშირებენ... ნარკომანია იქ უმძიმესი პრობლემაა, მოსახლეობის 80% ნარკოტიკის მომხმარებელია. ისიც კი თქვეს, რუსეთი ხელსაც კი უწყობს, რომ უხარისხო ნარკოტიკი შემოვიდეს, რასაც ახალგაზრდების სიცოცხლე ენირებათ... ერთმა ჯერ თვითონ იმურნალა, მერე შვილიც ჩამოიყანა აქ. თბილისში გადამირჩინეს, მაგრამ აფხაზეთში ისევ გააგრძელებს და მოკვდება. იქ გარემოა ისეთი, სახლში თუ ჩაკეტავ, თორებ გარშემო კველა ნარკოტიკის მომხმარებელია, გვითხრა...

არც ისე დიდი ხნის წინ აღტყინებული იყვნენ, რესეტმა ჩვენი დამოუკიდებლობა აღიარაო, მაგრამ მალე მიხვდნენ, რომ მახეში გაეხვენ... წლებია, მათაც ურთიერთობა მაქს და ვებდავ, დროთა განმავლიბაში როგორ შეიცვალა მათი განწყობა... ასე რომ, ბრძოლას ყოველთვის აქვს აზრი, მით უფრო, რომ არავის აქვს იმდენი საერთო, რამდენიც ქართველებსა თა არჩიას!

ლი გვეკითხებოდნენ, თუ ასე გიყვარდათ ერთმანეთი, საომარი რა გქონდათ. ყოველ მეორე ქართველს აფხაზეთში ნათესავი ჰყავდა და ომი მანწყ გაჩატდა... არის კიდევ ერთი საინტერესო ფაქტი: 50-იან წლებში ბევრი ქართველი აფხაზად ეწერებოდა, რადგან მათ, როგორც მცირე ერების ნარმობადგენლებს, საპტოთა ხელისუფლება პრივილეგიებს ანიჭებდა - თუ ვინმე აფხაზად ჩაწერებოდა, მიწის ნაკვეთს აძლევდნენ. იმ დროს უმაღლეს სასწავლებელში სწავლის მსურველისთვის ლიმიტი იყო დაწესებული, მცირე ერების ნარმობადგენლებს ეს შეზღუდვა არ ეხებოდათ, თანაც უფასოდ ეწყობოდნენ... 80-იან წლებში აფხაზეთში ხემრობდნენ, ახლა აფხაზები უკვე თბილისის “დინამოს” სტადიონს შეასრულებინ.

90-იან წლებში, ქართულ-აფხაზური კონფლიქტისას, ზოგიერთმა გააფხაზე-

გამოსავლის ოქ-
ნაც დაიწყეს და ყველაზე იოლი გამო-
სავალი იპოვეს - ვაჭრობა. თავდაპირვე-
ლად ქართველები "ლილოს ბაზრობაზე"
ყიდულობდნენ საქონელს და მიჰქონდათ
ენგურის ხიდზე, სადაც აფხაზი ახლო-
ბლები ხვდებოდნენ... შემდეგ თვითონაც
ჩამოდიოდნენ. ასე თანდათან აღადგინეს
ურთიერთობა, თუმცა, არიან ისეთებიც,
ვინც სამუდამოდ განვიტა ურთიერთო-
ბა. ისინი ქართველების მიმართ ნამდვილ
აფხაზებზე უფრო აგრძესიულები არიან და
ქართველების დაბრუნების ეშინიათ... წლე-
ბის შემდეგ აფხაზებში მომინია ჩასვლამ. ს-
სოხუმში იმში დაღუპულთა მემორიალთან
დაფა შევისწრე. ვიცოდი, რომ იმში ბევრი
გააფხაზებული ქართველი მონანილეობდა,
მაგრამ ამდენს მაინც არ ველოდი - დაფა-
ზე მიწერილი გვარებიდან მხოლოდ მეო-
თხედი იყო აფხაზური...
- აფხაზი მეომრები, ვისაც გადაუდებელი

30ს ევროპის საყოველთაო დაზღვევის გარეშე დარჩენა?

საყოველთაო ჯანდაცვის პროგრამაში ცვლილებების შეტანა იღებება. მთავრობის ინიციატივების დამტკიცების შემთხვევაში, მომავალი ნლიდან სახელმწიფო პროგრამით ვეღარ ისარგებლება კერძოდ დაზღვეული მოქალაქეები, ასევე, შედარებით მაღალი შემოსავლის ქმნებით მოხახები.

არსებული ინფორმაციით, საყველთაო პაკეტები შეიცვლება ისე, რომ თითოეულ მოქალაქეს ეწნება იმ მოცულობის დაფინანსება, რომელიც მას სჭირდება ქონებრივი მდგომარეობის და შემოსავლების მიხედვით.

ხარჯების ოპტიმიზაცია შედარებით მაღალტექნიკური ანი ადამიანების ხარჯზე მოხდება. მოსახლეობის ნაწილი, რომელსაც შესაძლებლობა არ აქვს, გაფართოებულ პაკეტს მიიღებს.

საზღავასმელია ისიც, რომ
ჯანდაცვის სამინისტროს კერძო
სადაზღვევო კომპანიების ბაზე-
ბზე ხელი არ მიუწვდება, რის
ამიტოვ, ხელში არ არის.

გამოც ვერ ხდება კონტროლი იმისა, რომ ერთი და იგივე პაციენტი არ იღებდეს საყოველ-თაო ჯანდაცვის დაფინანსებას და ასევე, კერძო კომპანიის მხრიდან დაფინანსებას. პირები კერძო სადაზღვევო პაკეტით სარგებლობდნენ ამ დაზღვევიდან გასვლის შემთხვევაში, საყო- შისი თქმით, როდესაც ძმეულაქეები კერძო კომპანიები დაზღვევის პაკეტს იძენენ, იქ აუნდა იყოს გათვალისწინებული რომ გადაუდებელ შემთხვევაში უნდა დაფინანსდნენ საყოველ-თაო ჯანდაცვის პროგრამით და დანარჩენს დააფინანსებს კერძო სადაზღვევო კომპანია.

ვარდა უკიდესია, უკავებენ, უკავებენ გელთაოდან იღებდნენ მხოლოდ საპაზისო პაკეტს, ანუ მინიმალურ დაზღვევას. ჯანდაცვის

ზომიერ აცხადებს, რომ 535 ათასი
ადამიანია, ვინც დაზღვეულია
კერძოდ და საყოველთაო ჯან-
დაცვასაც იყენებს, რაც მისი
თქმით ორმაგი ხარჯია.

როგორც ზოიძე აცხადებს,
გადაუდებელი შემთხვევების
90%-ში, კერძო სადაზღვევო
კომპანია დაზღვეულებს საყო-
ველთაო ჯანდაცვის პროგრამით
სარგებლობისკენ მიუთითებს და
ეუბნება, რომ დანარჩენ თანხას
შემდევ აანაზღაურებს.
ამ უტაპზე, გათანწყვატილი არ

„მოქალაქეებს, რომელთაც
აქვთ გარკვეულზე მეტი შემო-
სავლები, ექნებათ მხოლოდ კერ-
ძო და ზღვევა. გარკვეული ფე-
ნის მოქალაქეებს, რომლებიც
არც ძალიან ღარიბები არიან და
არც ძალიან შექლებული, მათ
დასჭირდებათ მაინც შემავსებე-
ლი კერძო და ზღვევა. ექნებათ
შედარებით შემცირებული საყო-
ველთაო და ზღვევის პაკეტი და

The image is a composite of three distinct visual elements. The top half features a grid of binary digits (0s and 1s) arranged in a pattern that suggests a digital or medical data visualization. The bottom left shows a standard ECG-style waveform graph with amplitude on the vertical axis and time on the horizontal axis, displaying several sharp peaks and troughs. The bottom right shows a close-up of a person's hand wearing a white medical coat, holding a black stethoscope. The background has a subtle, glowing circular pattern.

იმავე დროულად, გაფარიტებული სადაზღვევო პატეტი ექნებათ მედიკამენტებით ჩვენს ყველაზე მეტად მოწყვლად ფენტბს, ”განაცხადა აკაკი ზორიქება. აკაკი ზორიძის მოადგილი

აკეტი მოითის მოადგილე
დიმიტრი ხუნდაძე აცხადებს,
რომ საყოველთაო ჯანდაცვის
პროგრამის ეფექტურობით მო-
სახლეობის საშუალო და სოცია-
ლურად დაუცველი ფენა მათი
მდგომარეობის შესაბამისად
ისარგებლებს.

70-ით. ასევე, მითიცემულია-
ნია, რომ საყოველთაო ჯანდაც-
ვის პროგრამა არ ვრცელდება
მოსახლეობის იმ ნაწილზე, ვინც
სარგებლობს კორპორატიული
დაზღვევებით”, — განაცხადა
დიმიტრი ხუნდაძემ .

საყოველთაო ჯანმრთელო-

“საყოველთაო დაზღვევა არ შეეხება იმ ადამიანებს, კინც კორპორატიული დაზღვევითაც სარგებლობენ. აუკითაუი იმაზე, რომ საყოველთაო ჯანდაცვის პროგრამით მოსახლეობის ყველა ფენა თანაბრად სარგებლობს, უსაფუძვლოა. საყოველთაო ჯანდაცვის პროგრამით,

პალეოცენის ლაზელვავის სართაშორისო გამოცდილება

უნივერსალური, საყოველთაო ჯანდაცვის სისტემის აღმდეგ დაზღვევის სისტემის ქვეყნებში ფართოდ გამოიყენება კერძო სამედიცინო დაზღვევა. მისი როლი დაკავშირებულია იმ გარემოებასთან, რომ მსოფლიოში არ არსებობს ქვეყანა (მთა შორის მაღალგანვითარებულ ქვეყნებიც), სადაც სახელმწიფო სრულად აფინანსებდეს ჯანდაცვის ყველა სერვისს. სახელმწიფოს მიერ განსაზღვრულ ბაზისურ პაკეტში ჯანდაცვის გარკვეული სერვისები შეიძლება საერთოდ ან შეიძიოდეს, ან შესაძლებელია ფინანსურირებული ნაწილობრივ (მაგ., სერვისი, სადაც გათვალისწინებულია ბენეფიციარის მხრიდან თანაგადახდა). ასეთი მოუკველი ან ნაწილობრივ მოცული სერვისების დაფინანსების უზრუნველყოფა ხდება კერძო სამედიცინო დაზღვევით.

კერძო სამედიცინო დაზღვევა უნივერსალურ, საყოველთაო ჯანდაცვის სისტემაში გამოიყენება ჩანაცვლებითი, შევსებითი და დამატებითი სახით. განვიხილოთ თითეული მათგანი.

ზოგიერთ ქვეყნებში მოსახლეობის გარკვეული ჯგუფები (მაგ., მაღალმდებმოსავლიანი პირები) ან სახელმწიფო მოხელეები) არ არიან მოცულინი უნივერსალური, საყოველთაო ჯანდაცვით. ასეთი ადამიანებისათვის უნივერსალური, საყოველთაო ჯანდაცვა მთლიანად ჩანაცვლებულია კერძო სამედიცინო დაზღვევით. ამრიგად, ტერმინი „მედიცინური ჯგუფები“ მართვის მიზანით გამოიყენება.

კერძო სამედიცინო დაზღვევის ჩანაცვლებითი ფორმა მოსახლეობის გარკვეული ჯგუფი-სათვის ნარმოადგენს ქვეყნაში არსებული უწივერსალური, სა- სისტემას.

ესპანეთში ისეთი მაღალშემოსავლიანი პროფესიის ადამიანები, როგორიცაა დამოუკიდებელი მოსამართლებრივი

მოცულნი არ არიან სავალდებულო სამედიცინო დაზღვევით. ჯანმრთელობის ჩანაცვლებით სადაზღვევო სქემა განვითარებად ქვეყნებშიც დაინერგა (მაგ. სამხრეთ აფრიკის რესპუბლიკა). როგორც სახელისუფლებო წარმომადგენლები აცხადებენ, საქართველოში განვითარდება ჯანმრთელობის ჩანაცვლებით სადაზღვევო სქემა, ანუ მაღალშეტისავლიანი ჯგუფები გამოირიცხებიან საყოველთაო ჯანდაცვის პროგრამიდან და მას ჩანაცვლებები კერძო სამედიცინო დაზღვევით.

უფრო მეტად გამოიყენებენ
შევსებით კერძო სამედიცინო
დაზღვევას. ამ შემთხვევაში ქვე-
ყანაში არსებობს სახელმწიფოს
მიერ დადგენილი უნივერსა-
ლური ბაზისური პაკეტი, რო-
მელიც საყიველთაოა მთელი
მოსახლეობისათვის. მისი მეშ-
ვეობით შესაძლებელია სამედი-
ცინო მომსახურების იმ სახეების
ნაწილობრივი, ან მთლიანი და-
ფინანსება, რომლებსაც საერ-
თოდ არ მოიცავს (მაგ. სტო-
მატილდალინი, [სრულისტი], ან

საფრანგეთი ძევსებითი კერძო სამედიცინო დაზღვევით მოცულია მოსახლეობის 86%,

სლოვენიაში - 70%, კანადაში - 60%, ავსტრალიაში - 40 %, ირლანდიაში - 40 %, ფინეთში - 40% (OECD. 2004a; 51).

შედარებით უფრო მცირედ გამოიყენება დამატებითი კერძო სამედიცინო დაზღვევა. იგი გულისხმობს სამედიცინო დახმარების იმ სახეების დაფინანსებას, რომლებიც საერთოდ არ შედიან საყოველთაო ჯანდაცვის პროგრამაში, ან შედის მაგრამ დამატებითი დაზღვევით პაციენტს სამედიცინო დახმარების მიმწოდებლების თავისი უფლება აქვს, რაც ზრდის სერვისების სწორაფერმისაწვდომობას (მაგალითად, გეგმიური სამედიცინო დახმარების ან სპეციალისტთან კონსულტაციის რიგგარეშე ჩატარება). ამ დროს, კერძო სამედიცინო დაზღვევის კომპანიები დაზღვეულებს სთავაზონებებს როგორც მაღალი ხარისხით მომსახურებას, აგრეთვე მომსახურების განსაკუთრებულ პირობებს (ცალკე, კეთილმოწყობილ პალატაში მკურნალობა, რომელსაც აქვს საკუთარი აბაზანა, ტელევიზიონური მომსახურებას). მსოფლიო გამოცდილების გათვალისწინებით, მიზანშეწონილია ქვეყანაში კერძო სამედიცინო დაზღვევის სამივე ფორმის გამოყენება. საყოველთაო ჯანდაცვაში ადამიანების განეკვრიანება უნდა განისაზღროს არა იმის მიხედვით, მათ აქვთ თუ არა კერძო სამედიცინო დაზღვევა, არამედ მათი ქონებრივი და შემოსაცლების მიხედვით. პირები, რომელთა შემოსავალი აღემატება გარკვეულ ზღვარს, შესაძლებელია გამორიცხონ საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამიდან და დაზღვიონ კერძო სამედიცინო დაზღვევით (კერძო სამედიცინო დაზღვევის ჩანაცვლებითი ფორმა). ამით გამოითავისუფლებული თანხებით უნდა გაფართოვდეს მოწყვლადი ფენების სადაზღვევო პაკეტი (მედიკამენტებით უზრუნველყოფა). იმ პირებს,

მისა სილაპარი - ლეგალურ კონკურსი ცხოვრისა

მიხა ხელაშვილი ფქავის სო-
ფელ ახადში დაბადებულა. 6
ნილისა მიაპარეს თამარლელეში
დაყუდებულ ბერს, ილარიონ მო-
სანთლიაშვილს. მამა ილარიონი
დიდად ღვთისმოშიში კაცი იყო,
ცდილობდა, ქრისტეს ღრმა სარწ-
მუნოება და ეკლესიურობა შეეტა-
ნა იშვაველთა ყოფაში. ლამარის
ჯვრის მომღლოცველნი თამარლე-
ლეში გადმოდიოდნენ და წმინდა
მეცე თამარის სახს შესთხოვდ-
ნენ წყალიას. მერე დიდი ოქნინ
იმაზრობოდა. სუფრაზე ნაცვამი
ლექსი, სიძლერა, ძევლი საგმი-
რო ამბები ცხოვლად რჩებოდა
შორიახლოედნ მაცერალი ბალ-
ლის გულში. გაიკრიფტოდნენ
მღლოცველნი და ბერი ილარიონის
მორჩილი სიპ ქაზე ასლებსა გა-
მოყენას ცდილობდა, რომლებიც
მისთვის ბაჩნას აღზრდილს გრი-
გოლ აფშინაშვილს ესწავლებონა.
რამდენ ხას ცხოვრობდა ილა-
რიონთან - უცნობია, მერე ისევ
ახადში დაპრუნებულა.

მიხსას სოფელი ცრნობილი იყო
მთელ ფშავეში. ერთი ხალხური
ლექსი ამბობს:
ახადი მაწონ, დედა, ახადის მთა და ბა-
რია, ახლოს წევალი და წისქილი, ახლოს ხატ-
ხატის ქარია, ლამპის ჟუპა,
ლამპის ქალი და რძალი, ლამპის ჟუპა

ახალში ხატობასა თუ საყიბებ-
ვნოზე ერთგვარი შეკიბრი იმარ-
თებოდა ლექსაობაში, ლეგენდა-
მოთხოვნათა გადმოცემასა თუ
მახვილსატყვაობაში. ბალლებს მხ-
ცოვანი ხევისპერნი მოძღვრავდ-
ნენ. მიხაც მათ ხელში იზრდებო-
და. ძალზე განაფულა ფანდურისა
და სალომეურის დაკრძალი, კაფიაო-
ბაში, იყო მოჭიდავი, იმვიათი მხე-

დარი, ჩუბინი მეთოვფე. მაგრა, ვა
ნალ ხარებს და მიხა თბილისში
წაუყვანია სასწავლებლად. თავი
გამოიჩინა ყმანვილმა - კარგად
დაეუფლა ქართულსა და რუსულ
სალიტერატურო ენებს. მშო-
ბლიურ კუთხეში მობრუნებული
სიძის, მღვდელ თეოდორე ჭავაძაშ-
ვილის ხელშეწყობით, დაკუნად
და საყდრების მცველად გამნესეს
ხეგსურეთში. ხალხმრავალი იყო

მომეცვადარა, ადგილსამყოფელი არავისთვის უთქვაშის. თანაერთის მაზრის უფროსსმა დაკავანს მგლის მოსაგრიერებლად შენაბული იარა-ლი წაართვა. კომპავშირელი აქტი-ვისტები ყველანარიდა ავინრობენ ხელაძეობს, ისიც იძულებულია დაემშვიდობოს ღვთის ტაძარს და თავი ტყეს შეაფაროს, თუმცა კაო-გი მეოჯახე და მხენელ-მთესვე-ლია. ოცნებობდა, სხვა ფშაველე-ბივით ქედში ან ბორჩალოში “ფეხი ჩედფგა” და “ერთი ბარის დარტყ-მა” მინა მასაც დაეჭირა იქ, სადაც მტერი გვემუქრებოდა. მაგრამ მტერი უკვე ფშავს მისდგომოდა და სისხლის გუბებს აყენებდა.

ღონიერ ვაჟუაცს ტყეში ყო-ფნაც არ უჭირდა. მისმა მცრობე-ბმა მწერალ ედიშერ გორგაგაძეს უამბეს: “არცთუ დიდი ტანის მიხას თუ უკინიდან შეხედავდი - წინ გა-დალუნულსა ჰგავდა, თუკა წინი-დან - უკან გადახარილს, რადგან მთასავით ამბოტურცული პერდა მკერდი, ზურგზე კი კუზინით ედგა კუნთხბოი”. ცხას მუცლის ქემოთ კისრით შეუდებოდოდა და უკან მუჟაესასავით გადასისრობდა. გაუხედნავ კვიცს უკანა ფეხე-ბის კოჭებზე ჩაეჭიდებოდა და “ადგილზე გააციებდა”. ჩუბინმა მსროლელმა ბევრ მარაგზის ყა-ჩადს მოუსპო სარბიელი.

ტყეში გასულო მიხა არავის ერჩის, მაგრამ ხელისუფლებას მაინც ყელზე ადგას, რადგან ის ხალხის თვალში გმირია, თავისუფლებისათვის მებრძოლია, ამიტომაც მის მოსაკლავად ფშავში მიღიციელთა და კომკავშირელთა რაზმებს ადგენენ. მაგრამ მიხას მოხელობა ადვილი არ იყო. ერთხელ თურქება და მოინახულა, მოისცენა, დანაყრდა. დამ ხურჯინში სანოვაგა ჩაულაგა და გააცილა. ხიდზე რომელ გადადიობწენ, საიდან დაც ესროლენა. მიხა დას გზისპირი თხრილისკენ უბიძა, თან გადაჰყა და გადაეფარა. სროლას სროლოთვე უპასუხა. მერე პელაგიას სწრაფად გამოუცვალა ადგილი, თვითმეცნიერების კი ტყეში შევარდა და ადგილმონაცვლებით ატეხა სროლა. მდევრას ეგონა, მიხას მთელი რაზმი ახლავს და სწრაფად გაეცალა იქანობას.

ერთხელ მიღიცის კომისარს, დავით ბალიაურს, შეატყობინეს, მიხა ტყეში ქეიფობსო. იხმო მიღიცელი თარიღა ქისტაური - წადი და ხელაშვილი დაიჭირეთ. თოფი მიუგდო ქისტაურმა - თუ ბიჭი ხარ, თვითონვე დაიჭირეთ. ამ ამბავს მიხა თურმე სარმლი-დან ადევნებდა თვალს. შევარდნილა მიღიცის შენობაში, ტყეში წაუსხამს ორივე და ყასიდად უკითხდეს, - პირველი რომელი მოგელათო. იმთ ერთმანეთზე მოუშვერიათ ხელი. მიხას გასცილებია: - წადით, მომშორდით, თქვენ რა ხართ, თქვენი დაჭერილი ყაჩალი რაღა იქნებათ და ორივე გამოიუშვია.

ხელაშვილი რომ ვერ შეიძყრეს, მთავრობაშ საშინელი ცოდვა ჩაიღინა. ერთხელ მიხას დედა აფხუშოდან ხოდას მიდიოდა. გზად კომისაშირლები დახვდნენ: ოსებებიანაშვილი, ლევან ხომაშვილი და ბასილ ჩიხელაშვილი. მოხუცი ჯერ ხანგლებით დაჩვლითეს, მერე ტყვა ჰკერს. მოკლეს მიხას დედა. ახლა ვიღა დაიტორებს, „ვინ ჩიბააბენეს ცრუებლებსა?“ სინათლის სხივი ჩაუქრა ვაყვაცა, „სისხლით და ცოდვით აივსო მხარე არაგვისამ“. რა დრო დამდგარა: „ქსლა აღარვის რცხვენია, აღარც ხათრი

იმას ჯავრობდა, „მტერი არ შემცვდა მტრისაფეროო“. დედამისის ტყვია რომ დაჲკრეს, დაუკვენესია და მიხა უნატრია. „მაშინ სად ვიყავ თავგვედრო, როცა შენ გავიჭირობას“, - გმირნავდა. სოფლის მესვეურნი არ აპირებდნენ მიხას დედის წესის და რიგისამებრ დაკრძალვეს. ხელაშვილს შეუთვლია: - აქრძამდის ისე მივლია, კაციშვილისთვის ნამცეცის ოდენი არა მიზნია რა, თუ დედაჩემს ჯეროვან პატივა არ მიაგზა, მოგეჭრებით და ამ უღმერთობის მოთავეთ ერთანად ამოგულებთო. ამბობენ, იარაღში ჩამკვდარი, წელზე კუმბარებშემორტყმული მიხა ცხენით მიადგა სატირალს. განზრახული ჰქონდა, თუკი მის დაჭრას მოინდომებდნენ, თავს აიფეხქებდა და მტერსაც ბევრს გაიყოლებდა; ამიტომაც ერაფერი შეპტედეს. მიხამ თრიოდე წეტი დაჲყო დედის ცხედართან, ეამბორა შუბლზე, გამოეთხოვა და გაუჩინარდა. დედის მევლელებზე კი შერი არ იჩა, რითაც უფრო ამაღლდა ხალხის თვალში. მხოლოდ ერთი ლექსი ამოთქა დედის სიკვდილზე და ის ესროლა სიძულევილს ტყვიად. დედამისი, მონამედ შესარაცხი მილიციის რაზმი ამ დროს აღექის მისრიაშვილიც იმყოფებოდა, რომელიც აღრე მეგობრობდა მიხასთან და ტყვეში გასვლის შემდეგაც მფარველობდა. ალექსი კარგად იცოდა, ამ ამბის შემდეგ შინსახუმი დიდ ძალებს გამოიზარდა და ურჩია ხელაშვილს, გასცემოდა იქაურიობას, თავისი ცხენიც შესთავაზა. კომუნისტებმა ძეირად დაუსვეს ალექსის მიხას დახმარება. თანამოაზრეებთან ერთად შეგუყრეს, დუმეოში ჩაიყვანეს, ჩააყენეს მილიციის წინ გათხრილ ორმოში, თან მიწას აყრიდნენ, თან ჩასხახოდნენ, - სად არის მიხა ხელაშვილიო. რაკიდა სიტყვა ვერავის დააცდევინეს, იქვე ჩახოცეს. ლექსი მოუძღვნია მიხას მისრიაშვილისთვის: ალექსი, შენს სიკვდილს მე მაბრალებნ და ცოდვანს მეძახიანო. დაიცადეთ, გაზაფხული დადგება და მტრის ჯავრსაც ამოგუყრიო. მაგრამ მტერი მთლიანად ახალი კომუნისტური ხელისუფლება იყო და მარტო რას გახდებოდა. ამიტომაც ქაქუცას რაზმს შეუერთდა. იმდედაც ესახებოდა მისებრ მამულისთვის თავგადადებულთა დანახვა, უთქვეს კოდეც ლექსად:

ქალი, ფრთხელთა დედად ქცეული, იმ ქვეყნიდან ლოცავდა მოყვასთ. მიხამაც ამ სიტყვებით შეარცხინა მტერი: “მამკლავსა თავის დედი-სას რცხვენოდეს ფრთხლის შეიღ-საო, შინაურების დათოფვა არ ეკადრება გმირსაო”.
მიხა მოსაკლავად 60-კაცია-ნი რაზმი გამოგზავნა მთავრობამ მაღაროსკარში. დილით მდინა-რეზე პირის დასაბანად გასულ რაზმის უფროს ჯაგნელიძეს წინ ხელშვილი აღემრთი: “თქვენ მე ვე დამძლევთ, თუნდაც ათასი კაცი შეყართოთ. გამრერიცხინთ და მეც გაგრძილებით”. კომისარმა ხელი მასზერისექნ წაიღო, მაგრამ ხელშვილმა ადგილზე გაათავა, მერე კი ბანაკში შევარდა - მესრო-ლეთ, თქვე ლაჩრიბოო. ვერავინ გაუბედა სროლა. ზურგით დადგა მიხა - რაკი პირდაპირ ვერ ბედა-ვთ, ზურგში მესროლეთ, როგორც

“შოგუშეზე დედაქადაქსა, - ამას ვეუი-ნებით ვევლანი, - სამობლოს გასტირებია, ვეაეჭა დაუწ-ვა ფრენანი, და ჩვენ მტერს გამოუცემლოთ საგლო-გო ძალის მეტანი, სუევლა მხრიდან გაისძის ტეხნის ნალე-ბის თქმაზა”.
შეფიცულებსაც დიდად შე-ჰყავარებათ ფრთხელი, ვაჟას ეძახდნენ სიყვარულით, მისი ლე-ქსების დამღერებით დასცემდნენ საბრძოლო ყიუჩას. “შეფიცულ-თა რაზმის” წევრები იგონებდნენ: “რაზმში ერთი ფრთხელი გვყვავდა, მიხა ხელაშვილი, რომელიც მა-ლარისკარის ბრძოლაში შემოგ-ვიერთდა. იგი სოფლის ყოფილი დიაკვანი გახდლათ... დიდი ნიჭის პატრონი მშვენიერ ლექსებსაც წერდა... ზამთარში, როცა კარგი მზიანი ამინდი იდგა, ბინის ახლოს (გაგრძელება გვ.8)

დარეჯან ბეგიაშვილი

ჩემო საყვარელო დედიკო, გილოცავ დაბადების დღეს, მერთმა ნათელში გამყოფოს ჩემო ძვირფასო. ნეტავ იცოდე წომორ მენატრები და როგორ მჭირდები. ნახვედი და დამი-ოვე უშენობით გამონვეული ტკივილი. როგორ მომენატრა იტყვა „დე“-ს დაძახება. გაფიზარდე და ახლა მჭირდება შენი ხარშ დფომა, მაგრამ შენ ნახვედი, დედა, და დამტოვე მარ-ოო. იცი, როგორ მოენატრე ნიკოლოზს? სიხარულით მორბის ალმებ შენს სურათთან, რომ სანთელია აგილიოს. ის პატარა და ხელა უნდოდა დედა, რომ ჩავხდავ ხოლმე თვალებში, ისეთ ალვლიანი თვალებით მიყურებს, ცხვდები, რომ ჩახუტება უნდა უმთაა. მე კი შენ დაგემსგავსე, შენსავით არ მიყვარს ზედმეტი ოცნა და ჩახუტება, მაგრამ ნიკოლოზს დედის სითბო სჭირდე-ა და სხვა გზა არ მაქს. ყოველთვის უნდა ვაკოცო კიდეც და ავეხუტო. ალბათ იმ მიედით ნახვედი ამ ქვეყნიდან რომ სანდო გარ კარგ ადამიანებთან გვტოვებდი ჩენ. მართლაც, ბების, პაპა გვერდში გვიდგანს. ცდლობებს, უქნობა არ გვაგრძნობნონ, ლიან ვუყვარვართ როივე დეიდას. მათ გარეშე, ალბათ, ჩენს იცა ძალიან გვენატრები, ხან ერთ და ხან მეორე დეიდასთან აითბო აქვთ. ისინიც ცდილობენ, რომ თავისითან დაზნიონო ძნებოს. როდესაც საფლავზე მოვდივართ ნიკოლოზიც და მეც ელებთ შენს გაყინულ სახეს ქვაზე.

და მამა არაფერს გვაკლებენ, მუდამ გვირდში გვიდგანან. ცდილობენ, უშნონა არ გვაგრძნობინონ, ცდილობენ, ცრემლი დაგვიმალონ. ძალიან ვუყვარვართ ორივე დეიდას. მათ გარეშე, აღბათ, ჩვენს არსებობას აზრი აღარ ექნებოდა. როცა ძალიან გვენატრები, ხან ერთ და ხან მეორე დეიდასთან მივდივართ. მათ შენი სურნელი და სითბო აქვთ. ისინიც ცდილობენ, რომ თავისთან დაიწვინონ ნიკოლოზი, რათა შენი სითბო შეიგრძნოს. როდესაც საფლავზე მოვდივართ ნიკოლოზიც და მეც ჩვენი გულწრფელი ცრემლებით ვასველებთ შენს გაყინულ სახეს ქაზე.

შენი მონაცემებით შვილის არავალი არის.

სამრეკლოს საჯარო სკოლის პედაგოგიური კოლეგიუმი იუწყება სკოლის ყოფილი პედაგოგის

ლილი ეადაგიძის
გარდაცვალებას და თანაგრძნობას უცხადებს
ნინო და თემურ გოგილაშვილებს დედის გარ-
დაცვალების გამო.

სოფელ სამრეკლოს (ჭავარიძის) საშუალო
სკოლის 1974-75 სასწავლო წლის კურსდამთა-
ვრებულები იუნიტებიან პირველი მასწავლე-

ლილი ქადაგიძე-გოგილაშვილის
გარდაცვალებას და სამძიმარს უცხადებენ მის
ოკუპაციას.

ვანო ნაზარეთიანი

გვეხატოები, ძალიას გვეხატოები, ჩვენო მოუშაშებელობ ჭიკვილო...

2 თებერვალს მოვალოთ შენს საფლავთან და იქ მოგილოცავთ დაბადების დღეს ჩვენ და შენი მეგობრები, რომლებიც მუდმივად გვიდგანან მხარში და ცდილობენ, უშენობით გამოწვეული ტკივი-ლი შეგვიმსუბუქონ...

დაბადების დღეს გილოცავთ იმპერიუმის სამყოფელში, ვან! ღმერთმა სასუფევლი დაგიმკიდროს, ჩვენო კეთილ ბიჭი!

ମଶିଳ୍ପୀଙ୍କ: ସାଶ୍ଵତ ଇନ୍ଦ୍ର ମହାନ୍ତିର, ମଧ୍ୟ - ୩୫୩୦୨୦ କାଶିକାରୀତିବିହାରୀଳିଙ୍କ.

მშობლები: საშპა და მარინა, ძმა - ვალერი ნაზარეთიანეგი.

48

შეიტყობის: ნინო, მარა, ირმა; სიძეების: გია თითილოკაშვილი, ვაჟა-იაკობიშვილი, ხვიჩა ხარებაშვილი, გიორგი ლევაშვილი, ალექსი ჩან-გაშვილი; რძალი ქეთი გუიშვილი, შვილთაშვილების: მიშიკო, თეონა, თორნიკე, უჩა, ლიკა, გიორგი; შეიტყობის: ლუკა, საბა, დემეტრე, ნატალი, მარიამი იუწეუბიან, რომ გარდაიცვალა
გივი სასიტაშვილი
დაიკრძალა 28 იანვარს სოფელ სამრეკლოში.

